

SPITSUUR

Iris Helene Jansen (31) is kunstnares en werkt daarnaast in een coffeeshop. Ze woont in Enschede. „De kunst leeft voor mijn gevoel meer in het westen. Toch vertik ik het om daarheen te verhuizen.”

Iris: „Ik heb weinig structuur als ik erover nadenk. Ik heb wel een ritme, maar het is verschoven. Ik eet zeker elke dag avondeten, maar soms eet ik pas om elf uur. Ik doe maar gewoon waar ik zin in heb. Eigenlijk is dat wel fijn.”

‘Ik ga veel te laat naar bed: niet voor drie uur’

Door onze medewerker
Marit Willemsen

Iris: „Ik kan het bijna niet meer in één week proppen, mijn bijbanen, náást mijn kunst. Want dat is wat ik het liefst doe. „Ik ben kunstenaar. Dat is ook gewoon hoe ik denk. Hoe ik ben. Om van mijn kunst te leven is niet zo makkelijk. Ik heb een adres in de thuiszorg, daar poets ik. En ik werk zo’n drie dagen in de week in een coffeeshop. Ook krijg ik opdrachten van een andere creatieveling, een art-

director die samen wil brainstormen of me vraagt illustraties te maken.

„Ik dacht na de kunstacademie: ik ga allemaal heel grote werken maken van meer dan twee meter en dan word ik wel opgemerkt. Ik maakte altijd heel grote werken op papier, met voornamelijk vogels in de hoofdrol. Maar op een gegeven moment was ik nog steeds niet waar ik wilde zijn. Het duurt te lang, dacht ik, en dan woon ik ook nog eens helemaal hier in Enschede. De kunst leeft voor mijn gevoel meer in het westen. Daar zijn alle ga-

leries, en de musea. Toch vertik ik het om daarheen te verhuizen. Wonen is hier betaalbarer, ik heb hier een driekamerappartement én atelier.

„Dat einddoel dat ik voor ogen had, is dat ik het gemaakt heb als kunstenaar. Dat is een doel dat ik nooit ga bereiken. Want ik denk waarschijnlijk nooit: ‘Zó, nu ben ik er.’ Je wilt elke keer meer en meer.

„Sinds ik mijn creatieve opdrachtgever heb ontmoet en een paar schoonmaakadressen heb laten gaan, ben ik wat meer aan het nadenken hoe ik mijn leven wil indelen. Nu ben ik ook kunst aan het maken op A4-formaat met gekleurde balpennen. Dat bied ik aan voor een lagere prijs dan ze je op de kunstacademie aanleren. Ik wil me steeds meer op zulke dingen richten en niet op: zat ik maar bij die galerie en won ik maar die ene prijs.

„Het is belangrijk je plezier uit het werk zelf te halen, vind ik, en niet uit wat het je misschien gaat brengen. Dat komt misschien wel nooit en dan ben je 95 jaar en doodongelukkig omdat het allemaal niet is gelukt. Ik denk dat ik nu op een andere manier succesvol word. Misschien maak ik wel een webshop en verkoop ik straks tekeningen aan de lopende band.”

Nachtmens

Iris: „Ik ben echt een nachtmens. Ik ga veel te laat naar bed. Echt niet voor drie uur, soms pas om half vijf. Ik ben ’s nachts lekker aan het tekenen. Als ik ’s ochtends vroeg op moet voor werk, wil

ik om twee uur naar bed, maar dat lukt ook niet altijd. Door corona is de coffeeshop om tien uur ’s ochtends in plaats van twaalf uur ’s middags open. Dan moet ik om negen uur in de trein. Als ik om vier uur nog niet in bed lig, is dat niet zo handig.

„Als ik vroeg op moet, pak ik snel een zak bolletjes en een plak kaas en fiets ik naar het station. Als ik de avonddienst heb, begint mijn werk om drie uur. En dan ontbijt ik wel goed. Ik heb net iets nieuws ontdekt, havermout met bananensmaak. Daaroverheen doe ik noten en halve banaan en kiwi, en vlokken voor de sier. Dan ben ik goed bezig.

„Gemiddeld werk ik drie keer in de week bij de coffeeshop, op mijn schoonmaakadres ben ik maar een paar uur bezig. Zodra ik vrij ben, ga ik aan mijn kunst.

„Ik ben gewoon altijd met iets bezig. Het houdt niet op. Ik hoef niet te wachten op een opdracht, ik heb zelf creatiedrang. Ik heb een atelier in een oude pyjamafabriek. Daar ben ik normaal gesproken elke vrije dag. Maar die balpentekeningen waar ik pas mee ben begonnen, kan ik ook thuis doen. En hier heb ik een verwarming naast mijn hoofd. Ik ga ook zo laat naar bed omdat ik hier lekker bezig ben. Úren achter elkaar. Ik kan er dan bijna niet mee ophouden.”

Wijntjes drinken

Iris: „Ik heb weinig structuur als ik erover

nadenk. Ik heb wel een ritme, maar het is verschoven. Ik eet zeker elke dag avondeten, maar soms eet ik pas om elf uur. Ik doe maar gewoon waar ik zin in heb. Eigenlijk is dat wel fijn.

„Ik heb wel één vaste prik. Als ik op woensdagavond klaar ben in de coffeeshop, ga ik avondeten en wijntjes drinken met een vriendin. En ik heb een vriend. Die is ook kunstenaar, hij heeft een atelier in hetzelfde gebouw als ik. We hebben geen vaste tijden of dagen dat we elkaar zien. Ik ga doordeweeks naar hem. Of we zien elkaar in het atelier. Eigenlijk perfect.

„Ik denk dat het nu voor mij goed werkt dat ik verschillende dingen doe in mijn kunstpraktijk. Ik ben best ongeduldig en snel afgeleid. Dan kan ik beter even wat anders doen en met nieuwe energie weer op dat ene werk focussen.

„Ik zou niet elke dag hetzelfde kunnen doen, maar parttime kan ik goed voor een baas werken. Dat geeft me ook de rust en veiligheid. Ik wil voor mijn kunst alle tijd hebben. Ik zou niet willen dat daarvan afhangt wat ik kan eten. En de coffeeshop is gezellig. Het houdt me ook wel een beetje in de realiteit. Anders word ik straks nog ‘dat gekke vogel-vrouwje’ dat nooit meer naar buiten gaat.”

In Spitsuur vertellen stellen en singles hoe zij werk en privé combineren. Meedoen? Mail naar werk@nrc.nl

In het kort

Iris Helene Jansen (31) is kunstnares. Ze rondde een opleiding grafische vormgeving in Zwolle af, en deed de kunstacademie in Enschede.

Iris maakt grote werken op papier, waarin voornamelijk vogels de hoofdrol spelen. Sinds kort experimenteert ze ook met pentekeningen op A4 en strijkkralen. Ze verkoopt haar werken op aanvraag, via haar website of Instagram en op tentoonstellingen. Om rond te komen werkt Iris parttime in een coffeeshop in Hengelo en maakt ze schoon op een thuiszorgadres. Ze woont in een socialehuurappartement in Enschede en verdient ongeveer een derde van een modaal inkomen.

Hoe doen zij het?

Vakantie

Iris gaat bijna nooit op vakantie, soms bezoekt ze een vriendin in Londen. Iris: „Veel mensen gaan backpacken, daar heb ik geen behoefte aan. Ik begrijp wel waarom ze het doen: voor de ervaring, inspiratie en nieuwe culturen en zo. Maar dan nog doe ik het niet.”

Woning

Iris heeft een socialehuurwoning: een appartement in een flat vlakbij het centrum, waar ze heel blij mee is.

Bijzondere uitgave

Iris geeft niet snel grote bedragen uit. Ze heeft genoeg geld apart staan om iets te vervangen als het kapot gaat. Iris: „Ik hoef geen dikke bankrekening. Liever heb ik tijd om te doen wat ik wil.”

Vervoer

Een fiets met fietskrat.